

§§ 14 - 17

1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις

1.1. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου (ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Ποια ήταν η πρόταση του Μαντιθέου για τους στρατευμένους άπορους συνδημότες του;
2. Πού απέβλεπε ο Μαντίθεος, όταν ο ίδιος παρείχε την οικονομική βοήθεια των τριάντα δραχμών στους δύο άπορους συνδημότες του³³;
3. Πώς εκδήλωναν τη φιλοπατρία τους όσοι από τους Αθηναίους πολίτες διέθεταν οικονομική δύναμη;
4. Η οικονομική βοήθεια των ευπόρων προς τους άπορους παρουσιάζεται στο κείμενο ως προαιρετική. Να αναφέρετε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι πλούσιοι Αθηναίοι είχαν και υποχρεωτικές οικονομικές επιβαρύνσεις.
5. *εις Κόρινθον έξόδου γενομένης και πάντων προειδόντων ότι δεήσει κινδυνεύειν*: Σε ποια εκστρατεία αναφέρεται ο Μαντίθεος³⁴ και ποια πρόβλεψη υπήρχε για την έκβασή της;
6. Πώς κρίνετε τη στάση που τήρησε ο Μαντίθεος κατά την εκστρατεία των Αθηναίων εναντίον των Λακεδαιμονίων;

³³ Η κίνηση του Μαντιθέου να δώσει από τριάντα δραχμές στους δύο άπορους συνδημότες έγινε με σκοπό να αποτελέσει παράδειγμα μίμησης από τους εύπορους Αθηναίους.

³⁴ Αναφέρεται στην εκστρατεία των Αθηναίων και των συμμάχων τους στην Κόρινθο εναντίον των Λακεδαιμονίων το 394 π.Χ. Αναφερόμενος ο Ξενοφών στην εκστρατεία αυτή σημειώνει για τους εμπόλεμους: *Συνελέγησαν γὰρ ὀπλίται Λακεδαιμονίων μὲν εἰς ἑξακισχιλίους, Ἡλείων δὲ καὶ Τριφυλίων καὶ Ἀκρωρείων καὶ Λασιωνίων ἐγγύς τρισχίλιοι καὶ Σικυωνίων πεντακόσιοι καὶ χίλιοι, Ἐπιδαυρίων δὲ καὶ Τροιζηνίων καὶ Ἐρμιονέων καὶ Ἀλιῶν ἐγένοντο οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων ... Ἦ γε μὴν τῶν πολεμίων ἠθροίσθη Ἀθηναίων μὲν εἰς ἑξακισχιλίους ὀπλίτας, Ἀργείων δ' ἐλέγοντο περὶ ἑπτακισχιλίους, Βοιωτῶν δ', ἐπεὶ Ὀρχομένιοι οὐ παρήσαν, περὶ πεντακισχιλίους, Κορινθίων γε μὴν εἰς τρισχιλίους, καὶ μὴν ἔξ Εὐβοίας ἀπάσης οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων (Ξενοφώντος Ἑλληνικά, Δ, 216-217).*

7. καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης: Να σχολιάσετε τη μετοχή που χρησιμοποιεί ο ρήτορας, για να αναφερθεί στην ήττα που υπέστη η φυλή στην οποία ανήκε ο Μαντίθεος³⁵.
8. Να επισημάνετε τα σημεία του κειμένου από τα οποία προκύπτει ο θαρραλέος χαρακτήρας του Μαντιθέου.
9. εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιοῦσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν: Ποιες συνέπειες επέφερε στην αρχαία Αθήνα η άρνηση στρατιωτικής υπηρεσίας και η επίδειξη δειλίας ενώπιον των πολεμικών κινδύνων;
10. προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμπειν: Τι υποδηλώνει για τον Μαντίθεο η παράκλησή του να αποσταλεί η φυλή του ἀκληρωτὶ σε επικίνδυνες επιχειρήσεις;
11. Ποιους αντιθετικούς συλλογισμούς χρησιμοποιεί ο Μαντίθεος για να ενισχύσει τη θέση του ενώπιον του δικαστηρίου;
12. Για ποιο λόγο η συμμετοχή των φυλών σε ριψοκίνδυνες πολεμικές επιχειρήσεις οριζόταν με κλήρο;
13. Ποια ήταν και πού οφείλεται η έκβαση της σύγκρουσης Αθηναίων – Σπαρτιατών στη μάχη της Νεμέας;
14. Γιατί οι Αθηναίοι και οι σύμμαχοί τους μετά την ήττα τους στη Νεμέα κατέλαβαν οχυρά στην περιοχή του Ισθμού;
15. Γιατί ο Μαντίθεος αποκαλεί τον Θρασύβουλο σεμνὸν;

³⁵ Η Άκαμαντίς φυλή στην οποία ανήκε ο Μαντίθεος, αλλά και οι υπόλοιπες φυλές των Αθηναίων ηττήθηκαν κατά κράτος. Ο ρήτορας χρησιμοποιεί τη μετοχή *δυστυχησάσης* στην προσπάθειά του να παρουσιάσει την ήττα αυτή *ἐπὶ τὸ ἡπιώτερον*. Ο Δημοσθένης για τα γεγονότα που σχετίζονται με την εκστρατεία και την έκβασή της αναφέρει: *ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐγένεθ' ἢ ἐν Κορίνθῳ, τῶν ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μετὰ τὴν μάχην μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεῦσθαι, ὁρῶντες ἡτυχηκυῖαν τὴν πόλιν καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας Λακεδαιμονίους, οὐχὶ προὔδωκαν οὐδ' ἐβουλεύσαντ' ἰδίᾳ περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, ἀλλὰ πλησίον ὄντων μεθ' ὅπλων ἀπάντων Πελοποννησίων ἀνέωξαν τὰς πύλας ὑμῖν βία τῶν πολλῶν, καὶ μᾶλλον εἴλοντο μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευσαμένων, εἴ τι δέοι, πάσχειν ἢ χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι, καὶ εἰσέφρουν τὸ στράτευμα, καὶ διέσωσαν καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους» (Δημοσθένους πρὸς Λεπτίνην 52-53).*

1.2. Συνδυασμός ερωτήσεων σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

1. δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγω πρότερον σεσωσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι:
 - α) Πιστεύετε ὅτι τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ τοῦ Μαντιθεοῦ εἶναι ρεαλιστικό;
 - β) Να αιτιολογήσετε τὴν ἀποψή σας.
2. α) Νομίζετε ὅτι ἡ ἀναφορὰ τοῦ Μαντιθεοῦ στα πολεμικὰ κατορθώματά του πείθει τοὺς δικαστές;
 - β) Να αιτιολογήσετε τὴν ἀπάντησή σας.

2. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να συνδέσετε τὰ ῥήματα τῆς στήλης Α με τὰ συνώνυμά τους στὴ στήλη Β.

A	B
μάχομαι	πρέπει, προσήκει, χρή
ὄνειδίζω	ἱκετεύω, κελεύω
φοβοῦμαι	ἐπικουρῶ
νέμω	παρέχω, προσφέρω
σκοπῶ	οἷός τ' εἰμί + ἀπαρέμφατο
δεῖ	ὀδηγῶ / ἄρχω, κρατῶ / δοκῶ, κρίνω
δέομαι	βουλευομαι, λογίζομαι, φρονῶ
βοηθῶ	διαμερίζω / βόσκω / ἀπολαύω, καρποῦμαι
δίδωμι	δέδοικα, ὀκνῶ
δύναμαι	ἐπιτιμῶ, ψέγω, αἰτιῶμαι
ἡγοῦμαι	ἀγωνίζομαι, πολεμῶ

2. Να συνδέσετε τα ρήματα της στήλης Β με τα συνώνυμά τους στη στήλη Α και τα αντίθετά τους στη στήλη Γ.

A	B	Γ
διαφυλάττω	ὀργίζομαι	πραΰνω
πένομαι, στεροῦμαι	πράττω	εὐπορῶ, πλουτῶ
λαγχάνω	δυστυχῶ	ἀπόλλυμι
δρῶ, ποιῶ, ἐργάζομαι	σφάζω	ὑδαμιονῶ, εὐτυχῶ, εὖ πράττω
ἀγανακτῶ, δυσφορῶ	κληρῶ	αἰροῦμαι, χειροτονῶ
ἀτυχῶ, κακοπραγῶ, κακοπαθῶ	ἀπορῶ	ἀργῶ

3. Να γράψετε τα ρήματα της αρχαίας ελληνικής που παράγονται από τις λέξεις:

πολίτης	
ἐπιτήδεια	
σεμνός	
δειλία	
βουλή	
βελτίων	
ὁδός	

4. Να γράψετε στην αρχαία ελληνική τα αντίθετα των λέξεων:

πρότερον	
ἰσχυρός	
πλείων	
ἀδίκως	
δειλία	
βελτίων	
πολέμιος	
ἡμέρα	

5. Στη στήλη Β να γράψετε τα ρήματα της αρχαίας ελληνικής από τα οποία παράγονται οι λέξεις της στήλης Α.

A	B	A	B
ιστορία είδηση		βλήμα βέλος βελόνη	
σταθμός στάδιο στήλη		σχολή σχήμα σχολείο	
λήψη λαβή		ηγεμονία εισηγητής αδιήγητος	
βουλευτής βούλευμα βουλευτήριο		κτήμα επίκτητος κτήση	
βαθμός βάθρο βωμός βήμα		τάγμα ταγός τάξι τακτός	

6. α) Να συνδέσετε το ρήμα *πέμπω* με τις προθέσεις:

ανά		παρά	
από		πρό	
ἐκ		σύν	
μετά		σύν - ἐκ	

- β) Να επιλέξετε τέσσερα από τα σύνθετα ρήματα που σχηματίσατε και να γράψετε στη νέα ελληνική μία πρόταση για το καθένα.